Helsinki 5.10.2021

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan kunta- ja terveysjaosto:

Asia: HE 146/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022:

Vankilavirkailijain Liitto on erittäin huolestunut vankiloiden tulevaisuudesta. Budjetissa ensi vuodelle tulevat kaksi miljoonaa euroa, eivät tule millään tavalla turvaamaan yksiköiden turvallisuutta sekä toimintakykyä. Lisäksi määräraha on ainoastaan ensi vuodelle, tarvitsemme Rikosseuraamuslaitokselle pysyvän rahoituksen tulevaisuudessa.

Korona rajoitusten purettua, ensi vuoden vankimäärä tulee olemaan suurempi kuin nykyisin. Tällä henkilöstömäärällä emme pysty nykyisinkään tehokkaaseen vankeinhoitoon. Tulostavoitteissa Rikosseuraamuslaitoksessa on lähityön sekä vuorovaikutuksen lisääminen vankien kanssa ensi vuodelle tavoitteena. Tämä tavoite ei tule toteutumaan, koska pienellä henkilöstömäärällä pyritään ensisijaisesti turvaamaan kaikkien turvallisuus sekä lain vaatimat päivittäiset vankeja koskevat toiminnat.

Tuottavuusohjelma vuosina 2006–2016 raapaisi vankeinhoidosta yhteensä lähes 500 henkilötyövuotta, minkä takia yksiköiden toiminta sekä henkilöstömäärä eivät riitä toteuttamaan vaativia vankeinhoidon tehtäviä. Rikosseuraamuslaitoksen tehtävänä on kuntouttaa vankeja siviiliin sekä rikoksettomaan elämään, mikä olisi koko yhteiskunnan takia erittäin tärkeää. Jatkuvasti kasvavat tehtävät yksiköiden henkilökunnalle sekä vangeille tuotettavat toimintaohjelmat eivät täsmää nykyisen henkilörakenteen kanssa millään tavalla. Kidutuksen vastainen komitea CPT on myös useasti ottanut kantaa tarkastuksissaan henkilökunnan riittämättömään määrään yksiköissä.

Yhteiskunnan turvallisuudesta puhuttaessa poliisien määrärahoista nousi valtava kohu sekä keskustelu, mitä emme yhtään ihmettele. Mutta miksi yhteiskunnan koko rikosketjun rahoitusta ei saada turvattua tarpeeksi laajasti jokaiselle organisaatiolle. Täytyy muistaa, me olemme Rikosseuraamuslaitoksessa erittäin vaativan tehtävän edessä, meidän tehtävämme on parhaalla tavalla yrittää sopeuttaa vanki yhteiskuntaan. Mutta miten se on mahdollista, kun määrärahoihin ei saada pysyvää korkeampaa rahoitusta.

Olemme puhuneet vankiloiden turvallisuudesta erittäin paljon. Tämän vuoden puolella selvitettiin vankiloiden turvallisuutta sekä järjestäytyneen rikollisuuden valtaa vankiloissa olevat selvitykset. Suurin ongelma tulee olemaan JR vankien sekä painostaja vankien sijoittaminen muusta vankimassasta pois. Jos pystyisimme toteuttamaan selvityksessä olevan ongelman, me emme pysty tekemään sitä ilman henkilökunnan lisäystä. Kuitenkin pitää muistaa, Rikosseuraamuslaitoksen tavoite mikä onkin, jokainen vanki saa suorittaa rangaistuksen ilman mitään painostusta.

Ensi vuoden Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteista avovankilaan sekä koevapauksien lisääntymisestä, kertoo selkeästi tiettyjen vankeusajan suorittamisen siirtymisen enemmän avopuolelle. Tällä hetkellä määrärahat tulevat kertomaan, että vankeja pitää olla avopuolella ensi vuonna enemmän kuin tänä vuonna.
Miksi yhteiskunnan turvallisuus pitää vaarantaa sen takia, että Rikosseuraamuslaitoksessa pitää olla prosenteilla määrätty vankien määrä, jotka suorittavat rangaistustaan avolaitoksessa tai koevapaudessa.

Lopuksi on todettava, Rikosseuraamuslaitoksen rahoitus on turvattava koko rikosketju huomioiden. Kuten aikaisemmin kerrottu, meidän tehtävä on kuntouttaa vangit yhteiskuntaan ja tällä hetkellä emme pysty turvaamaan henkilökuntaa eikä vankeja. Lisäksi vankiloissa lisääntynyt väkivalta vankeja sekä henkilökuntaa vastaan on kohonnut merkittävästi järjestäytyneen rikollisuuden toimesta. Me tarvitsemme henkilökuntaa turvaamaan, että kaikilla on turvallista työskennellä omassa yksikössä.

Antti Santamäki
Vankilavirkailijain Liitto VVL r.y
Puheenjohtaja